

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

21 червня 2019 року
м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ЕТИКА БІЗНЕСУ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування
за денною формою навчання**

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	2
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	2
1.2.	Лекції <i>(теми і плани)</i>		3
1.3.	Семінарські заняття <i>(теми і плани занять; питання, завдання для поточного контролю; методичні рекомендації для підготовки до занять)</i>	–	4
1.4.	Самостійна робота студентів <i>(теми, завдання, методичні рекомендації до їх виконання)</i>	–	8
1.5.	Індивідуальні завдання <i>(форми, тематика завдань; методичні рекомендації до їх виконання)</i>	–	10
1.6.	Підсумковий контроль <i>(форми, питання, завдання для підсумкового контролю; зразок залікового білета)</i>	–	11
2.	Схема нарахування балів <i>(загальна схема; розрахунки нарахування балів за відповідні види навчальної діяльності)</i>	–	13
3.	Рекомендовані джерела <i>(в розрізі тем дисципліни)</i>	–	15
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	20

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Теоретико-методологічні засади етики бізнесу	8	1	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
2.	Бізнес-етика організації	8	1	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
3.	Етичні норми ділового спілкування	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
4.	Корпоративна етика	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-
5.	Ділові зустрічі та переговори	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
6.	Бізнес-етикет: сутність, правила	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
7.	Ділова атрибутика. Імідж ділової людини	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
8.	Ділові прийоми	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
9.	Етика у міжнародному бізнесі	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
	Всього годин:	90	16	18	-	-	56	-	-	-	-	-	-	-

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Теоретико-методологічні засади етики бізнесу	1
1.1.	Теоретичні та практичні засади бізнесу як соціального феномена.	
1.2.	Інституалізація етичних основ діяльності організацій.	
1.3.	Сутність і зміст етики ділових відносин.	
2.	Бізнес-етика організації	1
2.1.	Етичні кодекси, їх значення для формування етичної поведінки в організації.	
2.2.	Особливості роботи керівника і норми його поведінки.	
2.3.	Етичні норми у взаємовідносинах із діловими партнерами, конкурентами.	
3.	Етичні норми ділового спілкування	2
3.1.	Культура ділового спілкування – важлива умова професіоналізму бізнесмена.	
3.2.	Техніка ефективного спілкування.	
3.3.	Публічний виступ у діловому спілкуванні. Етикет публічного мовлення.	
3.4.	Елементи мовного етикету в діловому листуванні.	
4.	Корпоративна етика	2
4.1.	Корпоративна соціальна відповідальність.	
4.2.	Корпоративна культура: види, форми, структура.	
4.3.	Корпоративна культура як основа ефективного етичного управління.	
5.	Ділові зустрічі та переговори	2
5.1.	Культура організації і проведення ділової бесіди.	
5.2.	Етикет ділових зустрічей.	
5.3.	Ділові переговори: етичні норми і стандарти.	
6.	Бізнес-етикет: сутність, правила	2
6.1.	Поняття та види етикету. Історія розвитку етикету.	
6.2.	Сучасний діловий протокол та етикет.	
6.3.	Стандартні етикетні ситуації. Культура поведінки поза службою.	
6.4.	Український комунікативний етикет. Традиційні форми і правила етикету.	
7.	Ділова атрибутика. Імідж ділової людини	2
7.1.	Правила вручення й отримання візитівок. Види візитівок.	
7.2.	Імідж як умова ділового успіху. Зовнішній вигляд ділової людини.	
7.3.	Основні елементи корпоративного іміджу.	
8.	Ділові прийоми	2
8.1.	Роль, види та організація ділових прийомів.	
8.2.	Особливості правил поведінки на прийомах.	
8.3.	Культура організації прийому та поведінки за столом.	
9.	Етика у міжнародному бізнесі	2
9.1.	Ділова культура в міжнародному бізнесі.	
9.2.	Організація ділових контактів із закордонними партнерами: протокол та міжнародний етикет.	
9.3.	Особливості взаємовідносин з представниками різних ділових культур.	
	Усього	16

1.3. Семінарські заняття

1.3.1. Темі та питання семінарських занять і методичні рекомендації до їх опрацювання

Семінарське заняття 1

Тема 1. Теоретико-методологічні засади етики бізнесу

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Теоретичні та практичні засади бізнесу як соціального феномена.
- 1.2. Розвиток та сучасний стан етичних теорій.
- 1.3. Види етичних норм: універсальні, групові, особистісні.
- 1.4. Інституалізація етичних основ діяльності організацій.
- 1.5. Етика та етикет.
- 1.6. Сутність і зміст етики ділових відносин. Структура етики бізнесу.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: етика, мораль, моральність, етикет, моральні принципи, традиція, право, моральні норми, моральна цінність, моральна свідомість, добро, зло, свобода, відповідальність, обов'язок, совість, честь, гідність, справедливість, сенс життя, любов, щастя, етичні норми, етика відповідальності, соціальна відповідальність бізнесу, етики ділових відносин, етика бізнесу.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту необхідно особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- сутність та зміст етики ділових відносин;
- “принципи бізнесу“ Декларації Ко;
- сутність та зміст Глобального договору ООН;
- необхідність соціальної відповідальності бізнесу;
- характеристика бар'єрів, що існують на шляху дотримання українськими бізнесменами етичних принципів.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Бізнес-етика організацій

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Етичні кодекси, їх значення для формування етичної поведінки в організації.
- 2.2. Етичні норми: правила та використання в управлінській сфері.
- 2.3. Особливості роботи керівника і норми його поведінки.
- 2.4. Етичні норми у взаємовідносинах із діловими партнерами, конкурентами.
- 2.5. Гендерні засади ділової етики
- 2.6. Меценатство як прояв етичної поведінки.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: етичні кодекси, етична поведінка, етичні програми, етичні заборони, етичні обмеження, етичні норми, моральні цінності, моральна культура, етика поведінки, меценатство.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту необхідно особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- роль етики та етикету у взаєминах керівника та підлеглих;
- умови успішності керівника;
- зміст гендерної рівності в діловій сфері;
- етичні норми в законодавстві України.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Етичні норми ділового спілкування

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Культура ділового спілкування – важлива умова професіоналізму бізнесмена.
- 3.2. Ділове спілкування, його особливості, способи та засоби.
- 3.3. Техніка ефективного спілкування.
- 3.4. Індивідуальні ділові бесіди.
- 3.5. Публічний виступ у діловому спілкуванні. Етикет публічного мовлення.
- 3.6. Мовне спілкування як показник рівня культури співрозмовників.
- 3.7. Особливості бесід по телефону.
- 3.8. Правила спілкування в електронному просторі.
- 3.9. Елементи мовного етикету в діловому листуванні.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: публічний виступ, промова, композиція промови, комунікативні установки, навіювання, психічне зараження, наслідування, переконання, маніпуляція, актуалізація, індивідуальний вплив, ділова бесіда, ділове спілкування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- значення в діловому спілкуванні маніпуляції та актуалізації;
- роль мови кінесики (жести, поза тощо) в діловому спілкуванні;
- особливості індивідуальної ділової бесіди;
- правила спілкування по мобільному телефону;
- особливості ділового спілкування в електронному просторі;
- характеристика форм колективного обговорення проблем.

Семінарське заняття 4

Тема 4. Корпоративна етика

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Корпоративна культура підприємства. Типи корпоративної культури.
- 4.2. Основні концепції, рівні корпоративної культури.
- 4.3. Цінності організації та їх вплив на формування корпоративної культури.
- 4.4. Способи підвищення етичного рівня організації.
- 4.5. Корпоративна соціальна відповідальність.
- 4.6. Міжособистісні конфлікти у спілкуванні. Конфлікти в організації.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: корпоративна культура, етичне управління, цінності організації, культура організації, корпоративна соціальна відповідальність, конфлікт.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- складові корпоративної культури;
- вплив культури організації на її діяльність;
- роль взаєморозуміння у спілкуванні;
- механізми взаєморозуміння та роль етики в їх застосуванні;
- стадії та фази розвитку конфлікту;
- причини міжособистісних конфліктів;
- причини конфліктів в організації;
- фактори попередження управлінських конфліктів.

Семінарське заняття 5

Тема 5. Ділові зустрічі та переговори

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Культура організації і проведення ділової бесіди.
- 5.2. Підготовка та проведення ділових зустрічей.
- 5.3. Етикет ділових зустрічей.
- 5.4. Стратегії та технології ведення переговорів.
- 5.5. Ділові переговори: етичні норми і стандарти.
- 5.6. Дискусія як форма колективного обговорення ділової проблеми.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: ділові зустрічі, зустріч делегації, привітання, розміщення учасників зустрічі, офіційна мова, ділові переговори, стратегія переговорів, тактика переговорів, принципи переговорного процесу, прийоми спілкування, презентація, PR-компанія (Public relation), символічний менеджмент, презентаційна доповідь.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту необхідно особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- зміст основних моментів домовленості про ділову зустріч;
- зміст основних моментів домовленості про ділову зустрічі;
- етапи підготовки та проведення ділової зустрічі;
- сутність та зміст принципового (гарвардського) методу проведення переговорів;
- основні прийоми сприйняття партнера при веденні переговорів;
- особливості підготовки та проведення презентації.

Семінарське заняття 6

Тема 6. Бізнес-етикет: сутність, правила

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Історія розвитку етикету.
- 6.2. Поняття та види етикету.
- 6.3. Сучасний діловий протокол та етикет.
- 6.4. Стандартні етикетні ситуації.
- 6.5. Культура поведінки поза службою.
- 6.6. Український комунікативний етикет. Традиційні форми і правила етикету.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: етикет, добрі манери, придворний етикет, військовий етикет, дипломатичний етикет, загальногромадянський етикет, діловий (службовий) етикет, діловий протокол, принципи ділового протоколу, ввічливість, Стандартні етикетні ситуації, національні манери вітання, вітальні формули, правила вітання, звернення, прощання, побажання, висловлювання вдячності, співчуття, український комунікативний етикет, етикетне спілкування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту необхідно особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- сутність та види етикету;
- найпоширеніші помилки в сфері ділового етикету;
- переваги та недоліки етикету;
- сучасний діловий протокол та етикет;
- стандартні етикетні ситуації;
- моральні проблеми в етикетному спілкуванні.

Семінарське заняття 7

Тема 7. Ділова атрибутика. Імідж ділової людини

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Правила вручення й отримання візитівок. Види візитівок.
- 7.2. Сувеніри і подарунки в діловій сфері.
- 7.3. Етикет національних символів.
- 7.4. Імідж як умова ділового успіху.
- 7.5. Заповзятливість – найвагоміша складова іміджу підприємця.
- 7.6. Зовнішній вигляд ділової людини.
- 7.7. Основні елементи корпоративного іміджу.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: візитівки, ділові подарунки, етикет національних символів, прапор, герб, гімн, етикет національного прапора, імідж, імідж організації, (корпоративний імідж), компоненти іміджу організації, імідж ділової людини, діловий костюм, компоненти ділового костюма, аксесуари, макіяж ділової жінки, постава, хода, манери, звички, спорт.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту необхідно особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- правила виготовлення візитівок;
- основні положення користування візитівками;
- роль візитівки в діловому спілкуванні;
- формування іміджу ділової людини;
- правила підбору одягу;
- помилки, що можуть призвести до втрати іміджу;
- основні елементи корпоративного іміджу;
- суть іміджу організації.

Семінарське заняття 8

Тема 8. Ділові прийоми

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Роль, види та організація ділових прийомів.
- 8.2. Загальні вимоги до проведення ділових прийомів.
- 8.3. Особливості правил поведінки на прийомах.
- 8.4. Культура організації прийому та поведінки за столом.
- 8.5. Етикет подання та вживання напоїв на прийомах. Тости.

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: види ділових прийомів, прийоми без розміщення, шведський стіл, фуршет, коктейль, келих шампанського, чай, жур-фікс, бенкети, барбекю, пікнік, прийоми з розміщенням, сніданок, обід, вечеря, правила сервірування столу, скатертини, серветки, квіти, тарілки, основні столові прибори, правила користування приборами, послідовність подачі блюд, поєднання блюд і напоїв, правила поведінки за столом.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- роль прийомів в налагодженні ділових контактів;
- загальні вимоги до проведення ділових прийомів;
- організація прийомів з розміщенням;
- особливості різних видів прийому без розміщення;
- особливості правил поведінки на прийомах.

Семінарське заняття 9

Тема 9. Етика у міжнародному бізнесі

Питання для усного опитування та дискусії

- 9.1. Ділова культура в міжнародному бізнесі. Культурні відмінності у міжнародному бізнесі.
- 9.2. Організація ділових контактів із закордонними партнерами: протокол та міжнародний етикет.
- 9.3. Національні особливості етики бізнесу в Україні.
- 9.4. Особливості взаємовідносин з представниками різних ділових культур.
- 9.5. Етика бізнесу в Європі (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія).
- 9.6. Специфіка етики бізнесу у Північній Америці (США, Канада).
- 9.7. Особливості національного етикету в азійських державах (Китай, Японія, арабський світ).

Аудиторна письмова робота

Виконання письмових завдань у тестовій формі за темою заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: міжнародний етикет, ділова культура в міжнародному бізнесі, культурні відмінності у міжнародному бізнесі, етикет національного прапора, національні особливості етики бізнесу, національні традиції.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту доцільно особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- сутність міжнародного етикету;
- культурні відмінності у міжнародному бізнесі;
- значення національних традицій у діловому спілкуванні;
- особливості взаємовідносин з представниками різних ділових культур.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни «Етика бізнесу». Виконання самостійної роботи дозволяє студентам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання.

Самостійна робота студентів виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни. Робота виконується самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника.

1.4.1. Теми, завдання та методичні рекомендації до виконання самостійних робіт

Тема 1. Теоретико-методологічні засади етики бізнесу

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати презентацію професії, яку Ви здобуваєте.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розробити презентацію до 10 слайдів. В презентації слід відобразити такі основні положення: 1) історичний екскурс професії менеджера, 2) актуальність професії та її перспективність, 3) ділові й моральні якості менеджера, 4) Ваш майбутній бізнес, чи організація, в якій Ви бачите себе у майбутньому, 5) Ваша роль у зазначеній організації, 6) співвідношення етики та вказаного бізнесу.

Тема 2. Бізнес-етика організації

Завдання для самостійної роботи

1. Скласти професійний кодекс менеджера.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розробити професійний кодекс менеджера. Оформити текст слід у друкованому вигляді.

Тема 3. Етичні норми ділового спілкування

Завдання для самостійної роботи

1. Оформити за встановленими правилами документи: резюме, оголошення (повідомлення про захід), запрошення, лист-подяку, пояснювальну записку, лист-відмову, доручення, електронний лист, розписку, рекомендаційний лист.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення сформулювати документи (на аркушах формату А-4 за встановленими правилами оформлення), які стосуються безпосередньо студента (автора-укладача) та його майбутньої діяльності, що визначена в межах самостійної роботи № 1.

Тема 4. Корпоративна етика

Завдання для самостійної роботи

1. Розробити кодекс корпоративної етики.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення скласти кодекс корпоративної етики тієї організації, яка вказана у самостійній роботі № 1. Оформити текст слід у друкованому вигляді.

Тема 5. Ділові зустрічі та переговори

Завдання для самостійної роботи

1. Розробіть поетапний план проведення ділової зустрічі.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення скласти поетапний план проведення ділової зустрічі з метою укладення довгострокового договору між Вашою організацією (визначена Вами в самостійній роботі № 1) та іншою організацією щодо купівлі товарів чи послуг. Оформити текст слід у друкованому вигляді.

Тема 6. Бізнес-етикет: сутність, правила

Завдання для самостійної роботи

1. Здійсніть порівняльний аналіз різних видів етикету.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення порівняти різновиди етикету. У формі таблиці сформулювати відмінні риси різних видів етикету (придворного, лицарського, дипломатичного, ділового, столового, давньоіндійського, давньокитайського, тощо). Оформити текст слід у друкованому вигляді.

Тема 7. Ділова атрибутика. Імідж ділової людини

Завдання для самостійної роботи

1. Розробити візитну картку.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розробити власну візитівку згідно з існуючими правилами до її виготовлення. На візитній картці має бути

зазначено прізвище та ім'я студента. Вид візитівки (особиста чи ділова) обирається студентом добровільно.

Тема 8. Ділові прийоми

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати презентацію про культуру організації та правила поведінки на діловому прийомі.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу до теми самостійної роботи і на підставі її вивчення підготувати презентацію про особливості проведення одного з видів ділових прийомів та етичних правил поведінки на цьому прийомі. Вид офіційного прийому студент обирає самостійно.

Тема 9. Етика у міжнародному бізнесі

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати презентацію про особливості ділового етикету однієї з країн.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати рекомендовану літературу до теми самостійної роботи і на підставі її вивчення підготувати презентацію про особливості ділового етикету однієї з країн за наступною схемою: 1) загальні відомості про країну та її національні особливості (мова, релігія, офіційні свята, національні традиції, кулінарні вподобання, тощо); 2) особливості вітання та знайомства в діловій сфері; 3) порядок ведення ділових переговорів; 4) особливості невербальної комунікації; 5) особливості ділового іміджу; 6) сувеніри та подарунки в діловій сфері. Студент обирає країну для підготовки презентації, назва якої розпочинається на літеру, що відповідає першій літері його імені.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студента денної форми навчання за тематикою навчальної дисципліни «Етика бізнесу» виконується у вигляді відео-роботи у межах годин, відведених для самостійної роботи.

1.5.1. Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання

Відео-роботи готуються групою студентів чисельністю 3-4 особи. Тема відео-роботи обирається студентами добровільно з наведеного нижче переліку та закріплюється за ними науково-педагогічним працівником на початку семестру. Відео-ролики мають бути надані у форматі *.mp4. Тривалість відео-роботи не повинна перевищувати 5 хвилин. Перший кадр відео-роботи повинен містити: тему відео-роботи, П.І.Б. студентів. Персонажами відео-ролика мають бути самі студенти. Якщо у відео-роботі використовується музика, пісні, композиції, фото чи інші графічні об'єкти, у останніх кадрах відео-роботи необхідно зазначити їх авторів та посилання на джерело.

1.5.2. Темі відео-робіт

1. Загальні вимоги до проведення ділового прийому «Шведський стіл».
2. Особливості правил поведінки на прийомі «Фуршет».
3. Культура організації прийому «Коктейль».
4. Етикет подання та вживання напоїв на прийомі «Келих шампанського».
5. Етичні правила проведення ділового прийому «Барбекю».
6. Особливості правил поведінки на діловому прийомі «Жур-фікс».
7. Культура організації прийому «Чай».
8. Етичні правила проведення ділового прийому «Пікнік».
9. Етичні вимоги організації ділового прийому «Сніданок».
10. Культура поведінки на офіційному прийомі «Обід».

11. Вимоги щодо дрес-коду на офіційному прийомі «Вечеря».

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку з виконанням теоретичних питань та тестових завдань за темами навчальної дисципліни.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Етичні засади сучасного бізнесу.
2. Етичні норми в менеджменті.
3. Етика та етикет.
4. Моральні засади людських відносин.
5. Поняття корпоративної етики.
6. Принципи корпоративної етики.
7. Проблема застосування моральних принципів у бізнес-діяльності.
8. Етичні норми: правила та використання в управлінській сфері.
9. Сутність та зміст етики ділових відносин.
10. Корпоративні кодекси ділової поведінки.
11. Особливості ділового етикету та протоколу.
12. Етика ділових взаємин керівника з підлеглими.
13. Етика ділових відносин з клієнтами та партнерами по бізнесу.
14. Етичні норми у взаємовідносинах із діловими партнерами, конкурентами.
15. Гендерні засади ділової етики.
16. Національні особливості ділової етики в різних країнах світу.
17. Спілкування як самостійна та специфічна форма активної особистості.
18. Ділове спілкування та його особливості.
19. Способи ділового спілкування.
20. Засоби ділового спілкування.
21. Індивідуальні ділові бесіди.
22. Особливості бесід по телефону.
23. Правила спілкування в електронному просторі.
24. Форми колективного обговорення проблеми.
25. Публічний виступ у діловому спілкуванні.
26. Специфіка підготовки публічного виступу.
27. Етикет публічного мовлення.
28. Ділові переговори: етичні норми і стандарти.
29. Підготовка та проведення ділових зустрічей.
30. Особливості проведення ділових переговорів.
31. Стратегія ведення переговорного процесу.
32. Принципи переговорного процесу.
33. Тактичні прийоми на переговорах.
34. Основні вимоги щодо проведення презентації.
35. Типи оформлення візитних карток.
36. Правила користування візитними картками.
37. Сувеніри і подарунки в діловій сфері.
38. Етикет отримання подарунка.
39. Особливості вибору ділових подарунків.
40. Оформлення і вручення подарунків.
41. Етикет національних символів.
42. Імідж як умова ділового успіху.
43. Зовнішній вигляд ділової людини.
44. Вимоги до ділового одягу для чоловіків.
45. Вимоги до ділового одягу для жінок.
46. Загальні вимоги до проведення ділових прийомів.
47. Етикет ділових прийомів.

48. Види прийомів.
49. Культура організації прийому та поведінки за столом.
50. Ділова культура в міжнародному бізнесі.

1.6.2. Структура залікового білета

1. Принципи корпоративної етики.
2. Ділова культура в міжнародному бізнесі.
3. Тестові завдання.
 1. Етикет – це ...
 - а) сукупність правил поведінки;
 - б) форма звертання;
 - в) сукупність правил поведінки, які регулюють зовнішні прояви людських стосунків;
 - г) наука про мораль.
 2. До оптичних засобів невербальної комунікації відноситься:
 - а) екстралінгвістика;
 - б) проксемика;
 - в) праксодика;
 - г) лінгвістика.
 3. Які з названих деталей свідчать про увагу слухачів до оратора:
 - а) погляди слухачів спрямовані вбік;
 - б) нахил слухачів в бік оратора;
 - в) закинута нога на ногу, тіло нахилене назад;
 - г) погляди слухачів спрямовані вгору.
 4. Основою для вирішення конфлікту є:
 - а) компроміс;
 - б) співробітництво;
 - в) згода;
 - г) залякування.
 5. Скільки кольорів може одночасно поєднуватися в діловому костюмі:
 - а) не більше чотирьох;
 - б) не більше трьох;
 - в) не більше двох;
 - г) не менше трьох.
 6. На діловий прийом з розміщенням:
 - а) потрібно приходити раніше визначеного часу;
 - б) приходити у визначений час;
 - в) порядок не регламентований;
 - г) потрібно приходити пізніше визначеного часу.
 7. До стратегічних підходів до ведення переговорів відносять:
 - а) компромісний;
 - б) стандартний;
 - в) жорсткий;
 - г) системний.
 8. Для якої країни, крім традиційного рукоштовування, характерними рисами ділових зустрічей є обійми та гучний вияв радості.
 - а) Франція;
 - б) Японія;
 - в) Німеччина;
 - г) Іспанія.
 9. Представникам якої національності дуже пишаються своєю країною як колискою багатьох видів мистецтв і ремесел, а вияв поваги і знань у цій сфері завжди справляють сприятливе враження і вможливають створення атмосфери довіри і доброзичливості?
 - а) французи;
 - б) іспанці;

- в) італійці;
 - г) китайці.
10. Візитівки використовуються в таких випадках:
- а) інформування про себе осіб, в контактах з якими ви зацікавлені;
 - б) вітання зі святом чи іншою подією;
 - в) вираження подяки, співчуття;
 - г) всі відповіді вірні.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 1 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

З навчальної дисципліни «Етика бізнесу» передбачено проведення 8 лекційних занять. Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Розподіл балів для лекцій з навчальної дисципліни «Етика бізнесу»

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій/балів							
			1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Денна	8	1,5	2,5	4,0	5,0	6,3	7,5	8,8	10,0

2.3. З навчальної дисципліни «Етика бізнесу» для студентів за спеціальністю 073 «Менеджмент» денної форми навчання передбачено проведення 9 семінарських занять.

За результатами семінарського заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Обсяг балів за самостійну роботу з навчальної дисципліни «Етика бізнесу» розподіляється пропорційно за виконання 9 завдань по кожній темі та складає не більше 1,5 балів за одне завдання.

Індивідуальне завдання виконане за пропонованою тематикою оцінюються окремо та складає не більше 6,5 балів. Загалом за виконання самостійної роботи студент денної форми навчання може одержати максимально 20 балів.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливої кількості їх одержання за виконану самостійну роботу, наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Розподіл балів для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Етика бізнесу»

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер теми / кількість балів									Разом балів
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	Максимальна кількість балів за одну самостійну роботу з відповідної теми	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	13,5
2	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	6,5									6,5
	Усього балів										20,0

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку з навчальної дисципліни «Етика бізнесу», студент денної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.6 підпункту 4.5.1 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді відповідно на питання та тестові завдання залікового білета, наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Розподіл балів для семестрового контролю з навчальної дисципліни «Етика бізнесу»

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань екзаменаційного білета			Разом балів
		1	2	3	
1.	Максимальна кількість балів за відповідь на кожне питання залікового білета	10,0	10,0	-	20,0
2.	Максимальна кількість балів за відповідь на тестові завдання	-	-	10,0	10,0
	Усього балів	10,0	10,0	10,0	30,0

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Етика ділових відносин: навчальний посібник / [Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. та ін.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 309 с.
2. Ільїна Г. В. Етика бізнесу. Практикум [Текст] : для студентів спец. 8.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)" ден. форми навчання / Ільїна Г. В. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Екон. ф-т, Каф. менеджменту та інвестиц. діяльності. - Київ : [б. в.], 2014. - 168 с.
3. Мельничук Л. С. Теоретико-методологічні засади формування етики бізнесу [Електронний ресурс] / Л. С. Мельничук // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Економіка. - 2014. - Т. 247, Вип. 235. - С. 72-75. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdues_2014_247_235_14.
4. Підприємництво й бізнес-культура [Текст]: навч. посіб. / [Денисенко М. П. та ін. ; за заг. ред. М. П. Денисенка] ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Київ. нац. ун-т технологій і дизайну. - Черкаси : ЧНУ : Маклаут, 2013. - 149 с.
5. Прищак М. Д. Етика та психологія ділових відносин [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько ; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2016. - 150 с.
6. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
7. Романовський О. Г. Ділова етика [Текст] : навч. посібник для студ. всіх спец. / О. Г. Романовський [и др.] ; Національний технічний ун-т "Харківський політехнічний ін-т". - Х. : НТУ "ХПІ", 2006. - 364 с.
8. Сидоренко С. В. Теоретико-методологічні засади аналізу етики бізнесу [Електронний ресурс] / С. В. Сидоренко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2009. - Вип. 39. - С. 91-106. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpvgvzdia_2009_39_10.
9. Строкань О. Проблеми взаємовідносин етики та бізнесу [Електронний ресурс] / О. Строкань // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2014. - Вип. 37(3). - С. 20-24. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2014_37\(3\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2014_37(3)_5).

Тема 2

1. Баранівський В.Ф., Скворцова Т.Г. Етика бізнесу: Навчальний посібник. – К.: Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2008. – 200 с.
2. Боцян Т. В. Етичність бізнесу в Україні крізь призму нефінансової звітності [Електронний ресурс] / Т. В. Боцян // Економічний часопис-XXI. - 2013. - № 3-4(1). - С. 50-53. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_3-4\(1\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_3-4(1)_15)
3. Етика ділових відносин: навчальний посібник / [Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. та ін.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 309 с.
4. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин [Електронний ресурс]/ Ю. І. Палеха. – К.: Кондор, 2007. – 325 с.
5. Підприємництво й бізнес-культура [Текст]: навч. посіб. / [Денисенко М. П. та ін. ; за заг. ред. М. П. Денисенка] ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Київ. нац. ун-т технологій і дизайну. - Черкаси : ЧНУ : Маклаут, 2013. - 149 с.
6. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
7. Резніченко В. І. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету [Текст] / В. І. Резніченко, І. Л. Михно ; Київська міська держ. адміністрація. - К. : УНВЦ "Рідна мова", 2003. - 480 с.
8. Романовський О. Г. Ділова етика [Текст] : навч. посібник для студ. всіх спец. / О. Г. Романовський [и др.] ; Національний технічний ун-т "Харківський політехнічний ін-т". - Х. : НТУ "ХПІ", 2006. - 364 с.

9. Рудик Н. В. Кодекс етики ведення малого та середнього бізнесу на засадах соціальної та екологічної відповідальності [Електронний ресурс] / Н. В. Рудик, Є. А. Поліщук, Ю. В. Сибірянська // Бізнес Інформ. - 2018. - № 2. - С. 196-203. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_2_29.
10. Сучасне діловодство: зразки документів, діловий етикет, інформація для ділової людини [Текст] : [довідник] / уклад. Н. Г. Горголюк, І. А. Казімірова ; ред. В. М. Бріцин. - 2-ге вид., випр. і допов. - К. : Довіра, 2010. - 687 с.
11. Універсальний довідник з ділових паперів та ділової етики [Текст]. - К. : Довіра, 2003. - 624 с.
12. Шевчук І. В. Роль бізнес-етики в управлінні персоналом [Електронний ресурс] / І. В. Шевчук, В. І. Бодак // Економічний форум. - 2016. - № 3. - С. 361-364. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2016_3_55.

Тема 3

1. Етика ділових відносин: навчальний посібник / [Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. та ін.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 309 с.
2. Етика ділового спілкування [Електронний ресурс] : курс лекцій / Т. К. Чмут [та ін.]. - 2-е вид. стер. - К. : В-во МАУП, 2003. - 208 с.
3. Етика ділового спілкування менеджера [Текст] : навч. посібник / В. К. Бабайлов [та ін.] ; Національний фармацевтичний ун-т. - Х. : Видавництво НФаУ, 2008. - 192 с.
4. Етика ділового спілкування. Навчальний посібник / Гриценко Т.Б - К. : Центр учбової літератури, 2007.- 344 с
5. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування [Текст] : навч. посібник з етикету для студ. / О. В. Кубрак. - Суми : ВТД "Університетська книга", 2001. - 207 с.
6. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин [Електронний ресурс]/ Ю. І. Палеха. – К.: Кондор, 2007. – 325 с.
7. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
8. Чмут Т. К. Етика ділового спілкування [Текст] : навч. посіб. / Т. К. Чмут, Г. Л. Чайка. - 6-те вид., випр. і доп. - К. : Знання, 2007. - 230 с.

Тема 4

1. Баранівський В.Ф., Скворцова Т.Г. Етика бізнесу: Навчальний посібник. – К.: Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2008. – 200 с.
2. Давиденко Н. М. Етика бізнесу як основний елемент корпоративної культури в АПК [Електронний ресурс] / Н. М. Давиденко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2011. - № 3. - С. 13-14. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2011_3_5.
3. Іванов С. В. Корпоративно-соціальна відповідальність і соціально-етичний маркетинг: проблема взаємодії в сфері бізнесу [Електронний ресурс] / С. В. Іванов // Економічний простір. - 2018. - № 133. - С. 166-182. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2018_133_17
4. Ільїна Г. В. Етика бізнесу. Практикум [Текст] : для студентів спец. 8.03060101 "Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)" ден. форми навчання / Ільїна Г. В. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Екон. ф-т, Каф. менеджменту та інвестиц. діяльності. - Київ : [б. в.], 2014. - 168 с.
5. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин [Електронний ресурс]/ Ю. І. Палеха. – К.: Кондор, 2007. – 325 с.
6. Підприємництво й бізнес-культура [Текст]: навч. посіб. / [Денисенко М. П. та ін. ; за заг. ред. М. П. Денисенка] ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Київ. нац. ун-т технологій і дизайну. - Черкаси : ЧНУ : Маклаут, 2013. - 149 с.
7. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.

8. Ринейська Л. С. Соціальна відповідальність як складова етики міжнародного бізнесу в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / Л. С. Ринейська. // Ефективна економіка. - 2016. - № 11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_11_35
9. Рудик Н. В. Кодекс етики ведення малого та середнього бізнесу на засадах соціальної та екологічної відповідальності [Електронний ресурс] / Н. В. Рудик, Є. А. Поліщук, Ю.В.Сибірянська // Бізнес Інформ. - 2018. - № 2. - С. 196-203. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_2_29
10. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура: Діловий етикет [Текст] : навч. посібник / Н. Л. Тимошенко. - К. : Знання, 2006. - 392 с.
11. Шергіна Л. А. Етичні аспекти корпоративної поведінки в процесі ведення бізнесу [Електронний ресурс] / Л. А. Шергіна, О. О. Савощенко, А. Й. Жемба // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2017. - № 4. - С. 210-213. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_4_42.
12. Шульга В. М. Роль та вплив професійної етики на розвиток соціальної відповідальності бізнесу [Електронний ресурс] / В. М. Шульга. // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка. - 2014. - Вип. 4. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NvChdieu_2014_4_6.

Тема 5

1. Баранівський В.Ф., Скворцова Т.Г. Етика бізнесу: Навчальний посібник. – К.: Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2008. – 200 с.
2. Галушко В. П. Діловий протокол та ведення переговорів. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 223 с.
3. Етика ділових відносин: навчальний посібник / [Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. та ін.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 309 с.
4. Етика та психологія ділових відносин [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Т. Є. Андреева [та ін.] ; ред. Т. Є. Андреева. - Х. : Бурун Книга, 2004. - 143 с.
5. Красніцька Г. М. Етично-ділові стосунки бізнесменів [Електронний ресурс] / Г.М.Красніцька // Молодий вчений. - 2016. - № 4. - С. 310-313. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_4_78
6. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин [Електронний ресурс]/ Ю. І. Палеха. – К.: Кондор, 2007. – 325 с.
7. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
8. Резніченко В. І. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету [Текст] / В. І. Резніченко, І. Л. Михно ; Київська міська держ. адміністрація. - К. : УНВЦ "Рідна мова", 2003. - 480 с.
9. Рудик Н. В. Кодекс етики ведення малого та середнього бізнесу на засадах соціальної та екологічної відповідальності [Електронний ресурс] / Н. В. Рудик, Є. А. Поліщук, Ю.В.Сибірянська // Бізнес Інформ. - 2018. - № 2. - С. 196-203. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_2_29
10. Серебряннікова Н. Бізнес-комунікації: риторика, аргументація, етикет [Текст] / Н. Серебряннікова, Д. Хандусенко. - Одеса : Фенікс, 2018. - 109 с.
11. Чугаєнко Ю. О. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет [Текст] : навч. посіб. / Ю. О. Чугаєнко ; Нац. акад. упр. - К. : Нац. акад. упр., 2011. - 164 с.

Тема 6

1. Баранівський В.Ф., Скворцова Т.Г. Етика бізнесу: Навчальний посібник. – К.: Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2008. – 200 с.
2. Галинська О. М. Репрезентація концептів бізнес-етики в англійських текстах етичних кодексів міжнародних компаній [Електронний ресурс] / О. М. Галинська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Перекладознавство та міжкультурна комунікація. - 2016. - Вип. 2. - С. 66-69. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvxdupmk_2016_2_15

3. Етика ділових відносин: навчальний посібник / [Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. та ін.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 309 с.
4. Личук М. І. Культура особистості та діловий етикет [Текст] : навч. посібник / М. І. Личук; Івано-Франківський національний технічний ун-т нафти і газу. - Чернівці : Рута, 2008. - 61 с.
5. Палеха Ю. І. Ділова етика: Навч. посіб.. – 4-те вид. – К.: Вид.-во Європейського ун-ту, 2002. – 181 с.
6. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
7. Резніченко В. І. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету [Текст] / В. І. Резніченко, І. Л. Михно ; Київська міська держ. адміністрація. - К. : УНВЦ "Рідна мова", 2003. - 480 с.
8. Романовський О. Г. Ділова етика [Текст] : навч. посібник для студ. всіх спец. / О.Г.Романовський [и др.] ; Національний технічний ун-т "Харківський політехнічний ін-т". - Х. : НТУ "ХПІ", 2006. - 364 с.
9. Рудик Н. В. Кодекс етики ведення малого та середнього бізнесу на засадах соціальної та екологічної відповідальності [Електронний ресурс] / Н. В. Рудик, Є. А. Поліщук, Ю. В. Сибірянська // Бізнес Інформ. - 2018. - № 2. - С. 196-203. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_2_29
10. Серебряннікова Н. Бізнес-комунікації: риторика, аргументація, етикет [Текст] / Н.Серебряннікова, Д. Хандусенко. - Одеса : Фенікс, 2018. - 109 с.
11. Сучасне діловодство: зразки документів, діловий етикет, інформація для ділової людини [Текст] : [довідник] / уклад. Н. Г. Горголюк, І. А. Казімірова ; ред. В. М. Бріцин. - 2-ге вид., випр. і допов. - К. : Довіра, 2010. - 687 с.
12. Тимошенко Н. Л. Корпоративна культура: Діловий етикет [Текст] : навч. посібник / Н. Л. Тимошенко. - К. : Знання, 2006. - 392 с.
13. Чугаєнко Ю. О. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет [Текст] : навч. посіб. / Ю. О. Чугаєнко ; Нац. акад. упр. - К. : Нац. акад. упр., 2011. - 164 с.

Тема 7

1. Бондаренко С. М. Імідж організації: сутність, зміст та основні етапи формування [Електронний ресурс] / С. М. Бондаренко, К. В. Ліфар. // Технології та дизайн. - 2014. - № 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2014_2_14.
2. Етика ділових відносин: навчальний посібник / [Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. та ін.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 309 с.
3. Етика ділового спілкування. Навчальний посібник / Гриценко Т.Б - К. : Центр учбової літератури, 2007.- 344 с
4. Колосовська І. І. Імідж організації: технологія створення і процес управління [Електронний ресурс] / І. І. Колосовська // Наукові записки [Української академії друкарства]. - 2010. - № 1. - С. 166-172. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_2010_1_22.
5. Кононець, М. О. Психологія професійної моральності підприємця: теорія і сучасна практика [Електронний ресурс] : монографія / М. О. Кононець ; Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». - Київ : Дія, 2013. - 165 с. - Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=VFEIR&P21DBN=VFEIR&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=DOC%20FREPE0000910%20PDF
6. Красніцька Г. М. Етично-ділові стосунки бізнесменів [Електронний ресурс] / Г. М. Красніцька // Молодий вчений. - 2016. - № 4. - С. 310-313. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_4_78
7. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування [Текст] : навч. посібник з етикету для студ. / О. В. Кубрак. - Суми : ВТД "Університетська книга", 2001. - 207 с.

8. Підприємництво й бізнес-культура [Текст]: навч. посіб. / [Денисенко М. П. та ін. ; за заг. ред. М. П. Денисенка] ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Київ. нац. ун-т технологій і дизайну. - Черкаси : ЧНУ : Маклаут, 2013. - 149 с.
9. Прищак М. Д. Етика та психологія ділових відносин [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько ; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2016. - 150 с.
10. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
11. Серебряннікова Н. Бізнес-комунікації: риторика, аргументація, етикет [Текст] / Н. Серебряннікова, Д. Хандусенко. - Одеса : Фенікс, 2018. - 109 с.
12. Чмут Т. К. Етика ділового спілкування [Текст] : навч. посіб. / Т. К. Чмут, Г. Л. Чайка. - 6-те вид., випр. і доп. - К. : Знання, 2007. - 230 с.
13. Шевченко В. С. Роль і місце іміджу керівника в ефективному управлінні сучасної організації [Електронний ресурс] / В. С. Шевченко // Соціальна економіка. - 2016. - № 2. - С. 157-161. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/se_2016_2_26.

Тема 8

1. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
2. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин [Електронний ресурс]/ Ю. І. Палеха. – К.: Кондор, 2007. – 325 с.
3. Етика ділових відносин: навчальний посібник / [Лесько О. Й., Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. та ін.] – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 309 с.
4. Етика та психологія ділових відносин [Текст] : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Т. Є. Андрєєва [та ін.] ; ред. Т. Є. Андрєєва. - Х. : Бурун Книга, 2004. - 143 с.
5. Кононець, М. О. Психологія професійної моральності підприємця: теорія і сучасна практика [Електронний ресурс] : монографія / М. О. Кононець ; Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». - Київ : Дія, 2013. - 165 с. - Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis64r_81/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=VFEIR&P21DBN=VFEIR&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=DOC%20FREPO000910%20EPDF
6. Красніцька Г. М. Етично-ділові стосунки бізнесменів [Електронний ресурс] / Г.М.Красніцька // Молодий вчений. - 2016. - № 4. - С. 310-313. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_4_78
7. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування [Текст] : навч. посібник з етикету для студ. / О. В. Кубрак. - Суми : ВТД "Університетська книга", 2001. - 207 с.
8. Прищак М. Д. Етика та психологія ділових відносин [Текст] : навч. посіб. / М.Д.Прищак, О. Й. Лесько ; Вінниц. нац. техн. ун-т. - Вінниця : ВНТУ, 2016. - 150 с.
9. Серебряннікова Н. Бізнес-комунікації: риторика, аргументація, етикет [Текст] / Н. Серебряннікова, Д. Хандусенко. - Одеса : Фенікс, 2018. - 109 с.
10. Шергіна Л. А. Етичні аспекти корпоративної поведінки в процесі ведення бізнесу [Електронний ресурс] / Л. А. Шергіна, О. О. Савощенко, А. Й. Жемба // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2017. - № 4. - С. 210-213. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_4_42

Тема 9

1. Баранівський В.Ф., Скворцова Т.Г. Етика бізнесу: Навчальний посібник. – К.: Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2008. – 200 с.
2. Боцян Т. В. Етичність бізнесу в Україні крізь призму нефінансової звітності [Електронний ресурс] / Т. В. Боцян // Економічний часопис-XXI. - 2013. - № 3-4(1). - С. 50-53. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_3-4\(1\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_3-4(1)_15)
3. Галинська О. М. Репрезентація концептів бізнес-етики в англомовних текстах етичних кодексів міжнародних компаній [Електронний ресурс] / О. М. Галинська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Перекладознавство та

- міжкультурна комунікація. - 2016. - Вип. 2. - С. 66-69. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvxdupmk_2016_2_15
4. Науменко Л. П. Морально-етичні цінності сучасного англomовного бізнес-дискурсу [Електронний ресурс] / Л. П. Науменко // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія : Філологічні науки. - 2013. - Кн. 4. - С. 144-148. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2013_4_29
 5. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин [Електронний ресурс]/ Ю. І. Палеха. – К.: Кондор, 2007. – 325 с.
 6. Підприємництво й бізнес-культура [Текст]: навч. посіб. / [Денисенко М. П. та ін. ; за заг. ред. М. П. Денисенка] ; Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Київ. нац. ун-т технологій і дизайну. - Черкаси : ЧНУ : Маклаут, 2013. - 149 с.
 7. Радченко С.Г. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.
 8. Резніченко В. І. Довідник-практикум офіційного, дипломатичного, ділового протоколу та етикету [Текст] / В. І. Резніченко, І. Л. Михно ; Київська міська держ. адміністрація. - К. : УНВЦ "Рідна мова", 2003. - 480 с.
 9. Ринейська Л. С. Соціальна відповідальність як складова етики міжнародного бізнесу в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / Л. С. Ринейська. // Ефективна економіка. - 2016. - № 11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_11_35
 10. Тиліпська Р. Б. Етика бізнесу в умовах європейської інтеграції [Електронний ресурс] / Р. Б. Тиліпська, Х. С. Передало, О. В. Муқан // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2016. - № 858. - С. 132-139. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2016_858_21.
 11. Чугаєнко Ю. О. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет [Текст] : навч. посіб. / Ю. О. Чугаєнко ; Нац. акад. упр. - К. : Нац. акад. упр., 2011. - 164 с.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.unglobalcompact.org>
2. <http://www.isecoeco.org/>
3. <https://eba.com.ua>
4. <http://www.kmu.gov.ua>
5. <http://www.me.gov.ua>
6. <http://www.rada.gov.ua>
7. <http://www.president.gov.ua>

Розробник навчально-методичних матеріалів:

Викладач дисципліни – старший викладач кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування, к.е.н.

Викладач дисципліни – старший викладач кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

_____ Т. А. Самарічева

24 травня 2019 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

28 травня 2019 року, протокол № 12.

Завідувач кафедри _____ В. П. Синчак

28 травня 2019 року

Декан факультету управління та економіки _____ Т. В. Терещенко

20 червня 2019 року

Погоджено методичною радою університету 20 червня 2019 року, протокол № 7.

Голова методичної ради _____ І. Б. Ковтун

20 червня 2019 року

Обліковий обсяг – 1,3 ум. др. арк.